תורה אור

ואפי' במעי עובדת כוכבים ושל עובד כוכבים טהור בכל מקום ואפי' במעי ישראלית *תוך ימי תלים שבהו וכי תימא ה"נ טהור מדאורייתא אבל טמאה מדרבנן אטו מי רגליה מדאורייתא מי מטמאו אלא ש"מ טהורה אפילו ׳מדרבנן ש"מ אמר מר שכבת זרע של ישראל טמאה בכ"מ אפי' במעי עובדת כוכבים תפשוט דבעי רב פפא *דבעי רב פפא שכבת זרע של ישראל במעי עובדת כוכבים מהו כתוך ג' לא קמיבעיא ליה לרב פפא כי קמיבעיא ליה לאחר ג' מאי ישראל דדייגי במצות חביל גופייהו ומסריח עובדי כוכבים דלא דייגי במצות לא חביל גופייהו ולא מסריח או דילמא *כיון דאכלי שקצים ורמשים חביל גופייהו ומסריח תיקו: דם טהרה של מצורעת ב"ש כו': מאי טעמא דב"ה אמר ר' יצחק *°לזכר לרבות מצורע למעינותיו °ולנקבה לרבות מצורעת למעינותיה מאי מעינותיה אילימא שאר מעינותיה מזכר נפקא אלא לדמה לטמא דם טהרה שלה וב"ש נקבה מזכר לא אתיא דאיכא למיפרך מה לזכר שכן טעון פריעה ופרימה ואסור בתשמיש המטה תאמר בנקבה דלא וב"ה לכתוב רחמנא בנקבה ולא בעי זכר ואנא אמינא ומה נקבה שאינה טעונה פריעה ופרימה ואינה אסורה בתשמיש המטה רבי רחמנא מעינותיה זכר לא כ"ש אם אינו ענין לזכר תנהו ענין לנקבה ואם אינו ענין למעינותיה תנהו ענין לדמה לטמא דם טהרה שלה וב"ש זכר מנקבה לא אתיא דאיכא למיפרך מה לנקבה שכן מטמאה *מאונס תאמר בזכר דלא וב"ה קיימי במצורע ופרכי מילי דזב וב"ש שום טומאה פרכי ואיבעית אימא אמרי לך ב"ש האי לזכר מיבעי ליה לזכר כל שהוא זכר (האי) בין גדול בין קטן ובית הלל נפקא להו מזאת תורת *הזב בין גדול בין קטן אמר רב יוסף כי פשיט רבי שמעון בן לקיש בזב בעי הכי ראיה ראשונה של זב קטן מהו שתטמא במגע °זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע אמר רחמנא כל ששכבת זרע שלו מטמא ראיה ראשונה שלו מטמאה והאי כיון דשכבת זרע שלו לא מטמאה ראיה ראשונה נמי לא תטמא או דילמא כיון דאילו איהו חזי תרתי מצטרפא מטמיא אמר רבא ת"ש זאת תורת הזב ׳בין גדול בין קטן מה גדול ראיה ראשונה שלו מטמא אף קטן ראיה ראשונה נמי מטמא בעי רב יוסף *ראייה ראשונה של מצורע מהו שתטמא במשא מקום זיבה מעין הוא ומטמא או דילמא לאו מעין הוא אמר רבא ת"ש *°וזבו טמא הוא לימד על הזוב שהוא טמא במאי אילימא בזוב גרידא

לאחרים

[ויקרא טו] [שם] [ויקרא טו] [שם]

ואפי' במעי עובדת כוכבים. שאם תפלטנו על הבגד תטמאנו: חוץ ממימי רגליה שבה. דלאו פסיקי במימי רגליה טמאים כדאמרינן לעיל [פ"א] גזרו עליהם שיהו כזבים אבל קריו טהור כדאמרינן [שם] עבדו ביה רבנן היכרא: כי מיבעיא ליה לאחר ג'. דלגבי ישראלית טהורה כדאמר במסכת שבת בפרק ר"ע [פו.]: דדייגי. ירלאים וחרדים במצות ומתוך דאגתן מתחממין: חביל. חם: שאר מעינותיה. כגון רוקה ומימי רגליה דאתו מזב דכתיב ביה (ויקרא טו) וכי ירוק הזב ומיניה נפקי שאר מעיינות: מזכר נפקא. כיון דאתרבי מצורע למעינותיו אתרבי מצורעת לכל מעינותיה דליכא דכוותיהו בזכר: אלא לדמה. דליתיה בזכר: ואסור בתשמיש המטה. בשבעת ימי ספירו דכתיב [שם יד] וישב מחוץ לאהלו ואין אהלו אלא אשתו [מו"ק ז:] שנאמר (דברים ה) שובו לכם לאהליכם: תאמר בנקבה. מצורעת דליתא בכל הני. בכריתות בפרק ד' מחוסרי כפרה (דף ח:) איש פורע ופורם ואין אשה פורעת ופורמת וגבי תשמיש נמי מחוץ לאהלו כתיב ולא מחוץ לאהלה הילכך לא אתיא מזכר ואיצטריך לנקבה לגופה ולעולם לשאר מעיינות. ומהיכא דנפקי שאר מעיינות ליכא למימר דילפינן לדם דשאר מעיינות ילפינן* מרוק מה רוק שמתעגל ויוצא הוא מתאסף מתלה יחד ואחר כך יוצא ודם לאו מתעגל ויוצא הוא: ואם אינו ענין לשאר מעינותיה. דנפקי מנקבה: שכן מטמאה באונס. לגבי זיבה: ופרכי מילי דזב. בתמיה: ה"ג ואי בעית אימא אמרי לך ב"ש האי לזכר מיבעי ליה כל שהוא זכר כו'. ול"ג נקבה כל שהיא נקבה כו' דא"כ מעיינות למצורע מנא להו אלא לנקבה לרבות מצורעת למעיינותיה ויליף זכר מנקבה למעיינות והאי לזכר דמייתר להו לב"ה דרשי ליה ב"ש לזב קטן שמטמא בזיבה בן יומו ולא נפקא להו מאיש איש* דסבירא להו* דברה תורה כלשון בני אדם ותינוקת קטנה נפקא להו מאשה ואשה* כדילפינן בריש פירקא* ואייתר להו לנקבה דהכא לרבות מצורעת למעיינותיה וב"ה נמי לא דרשי איש איש מיהו נפקא להו מזאת תורת הזב בין גדול בין קטן מטמא בזיבה: כי פשיט. כי דריש: מהו שתטמא. שניה לא מיבעיא לן דהא מרבינן לה מלזכר כל שהוא זכר והתם תרתי ראיות כתיבי והזב את זובו וראשון של זב גדול נפקא לן מהאי קרא זאת תורת הזב דהיינו חדא ראייה דחדא זיבה כתיב בקרא (ויקרא טו) ואשר תצא ממנו שכבת זרע איתקש ראייה ראשונה לקרי אבל דקטן מאי מי אמרינן כיון דלקרי איתקש לא משכחת לה אלא בגדול דאיתיה בקרי אבל קטן דליתיה בקרי ליתיה בראייה ראשונה. או דילמא כיון דאילו חזי קטן ראייה אחריתי מצטרפת לקמייתא טומאת שבעה כדין זב בעל שתי ראיות: מטמא. נמי כשל גדול טומאת ערב בקרי[1]: ראייה ראשונה של מצורע מהו שתטמא במשא. של איש טהור לא תבעי לך דודאי לא מטמא במשא דאיתקש לקרי וקרי לא מטמא במשא כדתנן בפ"ק דמסכת כלים [מ"א] ושניה נמי לא תבעי לך דאפילו באדם טהור מטמיא במשא כדאמר לקמן בפרק דם הנדה (דף נה.) זוב מטמא במשא ויליף לה מזובו טמא הוא [ויקרא טו] וההוא בראייה שניה כתיב דמנה הכתוב שתים וחד בעל שתי ראיות זב גמור הוא לטומאה אלא שאין טעון קרבן כי תיבעי לן ראשונה דבאדם דעלמא לא מטמיא אלא במגע הכא במצורע מאי מקום זיבה מעיין הוא ואיתרבי מלזכר [שם] לרבות מצורע למעייניו ומעיינות מטמאו במשא כדאמר בפרק דם הנדה (לקמן נה:) וכי ירוק הזב בטהור [ויקרא טו] במה שביד טהור: או לאו מעיין הוא. והויא כשאר ראייה ראשונה של כל אדם דבמגע מטמיא: וזובו טמא. היינו ראייה שניה שהרי מנה הכתוב שתים זב מבשרו וזובו טמא: לימד על הזוב שהוא טמא. ואמר בדם הנדה (שם דף נה.) דהאי קרא לרבות למגע לא איצטריך דלא גרע משכבת זרע אלא למשא: אילימא בזוב גרידא. דלאו מצורע למה לי קרא לטיפה עצמה פשיטא:

לאחרים

[1] נ"ל: בקרי.

כי קמיבעיא ליה לאחר ג'. אע"פ שהש"ס קבעו בדברי רב פפא בשבת פרק ר"ע (דף פו:) אינו מדברי רב פפא כדמשמע הכא וכי האי גוונא אשכחן פ' המקבל (ב"מ דף קיב) דבעו מרב ששת קבלן עובר בבל תלין או לא אומן קונה בשבח כלי והלואה היא או אינו קונה ושכירות היא אמר להו עובר ובהגוזל קמא (ב"ק דף צט) מוקי לה ההיא בעיא בשליח דאגרת דלא שייך אומן קונה בשבח כלי *אע"ג דהכל מדברי רב פפא והכא סבר המקשה דרב פפא בעי בין תוך ג' בין לאחר ג' מי אמרינן דכיון דאכלי שקצים ורמשים אף בתוך ג' מסריח וטהור או דלמא כיון דלא דייגי במצות אף לאחר ג' טמא: אם אינו ענין לזכר תנהו ענין לנקבה. וא"ת ונוקי ליה בדם מגפתו או יוצא מפיו או מנחיריו ושאר משקין שבו כאינו מעין דמשמע לקמן בפרק דם הנדה (דף נה:) כזב וי"ל דלא בעי לאוקמיה בהו משום דלא אשכחן בהו טומאה בשום מקום אבל דם טוהר דמי לדם נדה אפילו למ"ד ב' מעינות הן: ובית הלל נפקא להו מזאת תורת הזב. הוה מצי למימר מאיש איש אלא דבעי לאוקמי בית הלל אפי' כמ"ד דברה תורה כלשון בני אדם: מקום זיבה מעין הוא או לא. וא"ת דבפ' דם הנדה (לקמן דף נו) משמע דזוב לאו מעין הוא דאמר ויליף מזובו שאינו מתעגל וי"ל דהתם קאמר ויליף מזובו אי לאו מעין הוא א"כ אף על גב דאינו מתעגל כדקאמר התם מ"מ בעי ליה הכא אי כמעין הוא ורבינן ליה במצורע מקרא דלזכר כמו שאר מעינות כיון דבזב אית ליה לזוב טומאה חמורה כמו ברוקו ומימי רגליו: אילימא בזוב גרידא לאחרים גורם טומאה. תימה וכי לא ידע רבא *סיפא דברייתא דקתני בה בהדיא לקמן בפרק דם הנדה (דף נו:) שעיר המשתלח יוכיח:

לאחרים

◆

מוסף רש"י

שכבת זרע של ישראל כו' מהו. מי מסרחת בג' ימים כישראלית ואי פלטה ליה בתר ג' טהור הטובע בטיפה או לא, והכי נקט שכבת זרע של ישראל, דאילו דכותי אמרינן קריו טהור (שבת פו:).

דדייגי במצות. לקיים מצות וחרדים כדבר ומתוך דאגה מתחממין, כדכתיב (תהלים לט) חם לבי בקרבי (שם).

חביל. חם (שם).

לזכר לרבות מצורע. שהוא מוקש לזב להיות מעינותיו אב הטומאה לטמא אדם וכלים כזב דכתיב ביה וכי ירוק הזב (לעיל כח:).

[לעיל כח:] [לעיל יט:] [ל"ל באותם] [לעיל לב:] [לעיל לב.] [לקמן סט.]

◆

תוספי הרא"ש

כי קא מיבעיא לי' לאחר ג'. אע"פ שהתלמוד קבעו בדברי רב פפא בפרק ר' עקיבא אינו מדברי רב פפא אלא שהתלמוד פי' שם הטעמי' כפי המסקנא דהכא וכי האי גוונא אשכחן בפ' המקבל גבי קבלנות עובר משום בל תלין או לא: אם אינו ענין לזכר כו'. ותימה ולוקמה בזכר לטמא דם היוצא מפיו ומפי האמה ושאר משקין שבו שאינו מעין דמשמע לקמן בפ' דם הנדה וי"ל דלא מסתבר ליה לאוקמי אלא במידי דאשכחן ליה טומאה בשום מקום אבל דם טהרה שייכא ביה טומאה בלא ימי טוהר ואפי' למ"ד שני מעינות הן מ"מ דמי לדם נדה ראיתי כן המקור. ותימה ולוקמה לטמא קריו של זב במשא וי"ל דלא מסתבר כיון שלא מצינו בקרי טומאת משא בשום מקום: לזכר כל שהוא זכר בין גדול בין קטן. רש"י ל"ג לנקבה כל שהיא נקבה בין גדולה בין קטנה דלנקבה אצטריך לרבות מעינות מצורע ולפירושו קאי ואבע"א אהא דאמרי' וב"ש אין שום טומאה פריך ואתא למימר דלא פרכינן שום טומאה ונראה דקאי ואבע"א ארישא דמילתא דמספר' ר' יצחק דמסקי' רב"ה משום דדריש לזכר לרבות מצורע למעינותיו וב"ש מוקמי ליה לרבות קטן וקטנה ולא מוקמי ליה למעינות כלל כר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה בריש פרקין ומעינות נפקא להו מקרא אחרינא וכן לקמן בשמעתין דמוקי ליה לרבות קטן לא מוקי ליה למעינות כלל מדקאמר על רב יוסף הא איהו דאמר זאת תורת הזב בין גדול בין קטן ואייתר ליה לזכר למעינותיו: ראיה ראשונה של זב מהו שתטמא. פרש"י שניה לא קא מיבעיא לן דהא מרבינן לה מלזכר כל שהוא זכר והתם תרתי ראיות כתיבי משמע דאי הוי נפיק ליה קטן מזאת תורת הזב לא קא מיבעי' ליה דפשיטא ליה דמטמא כיון דהדרא ראיה כתיב בקרא לא א"כ מאי פשיטא ליה לרב יוסף אמר קרא זאת תורת הזב בין גדול בין קטן הא איהו נמי פשיטא ליה דמאן דדריש קטן מהך קרא דראיה ראשונה שלו מטמאה. ועוד הקשה רבי' מאיר דא"כ דריש לקיש מיבעיא ליה אליבא דב"ש דלא כהלכתא ומי' דמיבעי' אליבא דב"ה וה"ק [illegible] נמי אזוב בעל שתי ראיות [illegible]

לב א מיי' פ"ה מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו והל' י:

לג ב מיי' פ"ט מהל' אבות הטומאות הל' יו:

לד ג מיי' פ"ח מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יב:

[ע"ע תוס' ב"ק יט. ד"ה רב אשי ותוס' יומא מ: ד"ה ונשאו ותוס' שבועות כג. ד"ה ונשאל]

◆

מוסף רש"י

(שייך לעמוד הבא)

ראיה ראשונה של זב. שאין בה אלא טומאת ערב, דאיתקש לשכבת זרע, דכתיב (ויקרא טו) זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת זרע, והיינו ראיה ראשונה, דלא מנה ביה בהאי קרא אלא חדא זיבה, דאזלינן בתר מניינא דקרא, כדאמרינן במגילה (ח.) מנה הכתוב שתים וקראו טמא כו' (פסחים סז:).

מה שכבת זרע מטמא באונס. אם ראה מחמת רוב מאכל ומשתה, דגבי קרי לא כתיב מיעוטא, אף ראיה ראשונה של זב מטמאה באונס. זוב דומה ללובן ביצה המוזרת, שכבת זרע דומה ללובן ביצה שאינה מוזרת (שם).

מבשרו. מכח אברו ומתוקף יצרו (כריתות ח:).

מפני הקרבן. שאם ראה ב' ראיות מחמת זיבות ואת השלישית באונס אינו מביא קרבן (נזיר סה:).

[עמ"ש על גליון התוס' פסחים נו. ד"ה אלא לאו]

[נדרים לב:]

[עי' תוס' ב"ק כה. ד"ה אלא]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones